

Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy

Zhotovitel:
ppm factum research s.r.o.
Bucharova 1281/2, 158 00 Praha 13
IČ: 47121793

Vydává Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR V rámci projektu „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ (reg. č. NF-CZ13-PDP-2-002-01-2014) financovaném z Norských fondů.

Obsah

Metodika	3
Obecná srovnání.....	5
Trh práce	7
Rodinná politika.....	10
Instituce	14
Genderově podmíněné násilí	18
Sexismus a sexuální obtěžování	22
Stereotypy	26
Role ve společnosti.....	30
<i>Příloha 1 – Dotazník</i>	<i>37</i>
<i>Příloha 2 – frekvenční tabulky v %.....</i>	<i>41</i>

Metodika

Základní přehled

Cílová skupina	Obecná populace ČR 15+ let
Výběrová metoda	Kvótní (pohlaví, věk, vzdělání, ekonomická aktivita, rodinný stav, velikost místa bydliště, kraj)
Velikost vzorku	n=1.000 osob
Způsob sběru dat	Osobní rozhovory s využitím počítače (CAPI)
Termín sběru dat	3. 9. – 26. 9. 2016

Na základě smlouvy č. 16/140-0 (Zpracování studií o genderově podmíněném násilí a sladování pracovního a soukromého života) realizovala společnost ppm factum research s.r.o. pro Úřad vlády ČR – Odbor lidských práv a ochrany menšin sociologické šetření zaměřené na vnímání genderových vztahů v české společnosti.

Výzkum byl proveden metodou osobních rozhovorů tazatelské sítě společnosti s cílovými respondentkami a respondenty. Šetření bylo prováděno metodou CAPI (rozhovory s pomocí počítače) v rámci samostatného ad-hoc projektu. Cílová populace (obecná populace ČR 15+ let) je pomocí osobních rozhovorů dosažitelná nejlépe.

Respondentky a respondenti byli vybíráni na základě kvótního rozpisu. Struktura kvót byla odsouhlasena Odborem lidských práv a ochrany menšin. Výsledná struktura vzorku je uvedena níže. Nebylo použito vážení, protože se kvótní rozpis podařilo velmi dobře naplnit.

Výsledná data byla zpracována ve statistickém programu SPSS a byla provedena kontrola konzistence dat.

Výstupem z šetření je:

- Tato analytická zpráva (MS Word)
- Frekvenční tabulky (MS Excel)
- Tabulky třídění druhého stupně (MS Excel)
- Finální dotazník pro dotazování (PDF)

Čtení zprávy

Jako první jsou uvedeny (nejčastěji ve složených pruhových grafech) souhrnné výsledky za celou populaci ČR. Hodnoty jsou uváděny v % a jsou zaokrouhlovány na celá čísla. Případný rozdíl oproti 100 % (max. +- 1 procentní bod) je vždy zapříčiněn tímto zaokrouhlováním.

Následně jsou ke každé otázce uvedeny srovnávací grafy (jednoduchý pruhový graf), kde se zaměřujeme na třídění odpovědí podle základních sociodemografických proměnných – pohlaví, věku a vzdělání. Tyto hodnoty jsou uváděny jako průměry na škálách. Měřítka grafu je u každého bloku otázek jiné, aby vynikl rozdíl v hodnocení mezi jednotlivými skupinami.

Ve zprávě jsou tzv. „koláčové“ grafy v případě, že otázky neobsahují stejnou škálu odpovědí.

Struktura vzorku a porovnání s aktuálními oficiálními daty (ČSÚ, MŠMT a ČSSZ) – údaje v %

POHLAVÍ	DATA	PPM
Muž	49	49
Žena	51	51
VZDĚLÁNÍ	DATA	PPM
Základní, nevyučen	18	18
Základní, vyučen	33	31
Střední bez maturity	9	10
Střední s maturitou	27	29
Vysokoškolské	12	12
VĚKOVÉ SKUPINY	DATA	PPM
do 20 let	5	6
21-29 let	14	14
30-44 let	28	27
45-59 let	23	23
60-74 let	21	23
75 a více let	8	7
EKONOMICKÁ AKTIVITA	DATA	PPM
dělník/ce, prodavač/ka, ...	28	30
úředník/ce, technik/čka...	26	25
podnikatel/ka, živnostník/ce	8	8
rolník/ce,	0	0
student/ka, učeň/nice,	9	8
v domácnosti,	3	3
důchodce/kyně,	22	23
nezaměstnaný/á	4	3

KRAJ	DATA	PPM
Praha	12	12
Středočeský kraj	12	11
Jihočeský kraj	6	6
Plzeňský kraj	5	5
Karlovarský kraj	3	3
Ústecký kraj	8	7
Liberecký kraj	4	4
Královéhradecký kraj	5	7
Pardubický kraj	5	5
Kraj Vysočina	5	6
Jihomoravský kraj	11	11
Olomoucký kraj	6	6
Zlínský kraj	6	6
Moravskoslezský kraj	12	12
VEL. MÍSTA BYDLIŠTĚ	DATA	PPM
Do 499	8	7
500-1999	19	17
2000-4999	12	14
5000-19999	18	19
20000-99999	22	22
Přes 100000	21	22
ROD. STAV	DATA	PPM
ženatý / vdaná	50	52
svobodný / á	30	28
rozvedený / á	12	11
vdovec / vdova	9	9

DATA = údaje z oficiálních statistik (viz zdroje)

PPM = výsledná struktura vzorku

Zdroje oficiálních statistik:

<https://www.czso.cz/csu/czso/uroven-vzdelani-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2011-xxlg5xjb8q>

<https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2014>

<https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2014>

<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>

<https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vspc-ctvrtletni-udaje-1-ctvrtletni-2016>

http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/5B05D621-7022-460D-B140-5E077767E542/6398/vybrane_ukazatele_CSSZ_za_rok2014_20022015.pdf

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/narodni-statistiky>

<http://dsia.uiv.cz/>

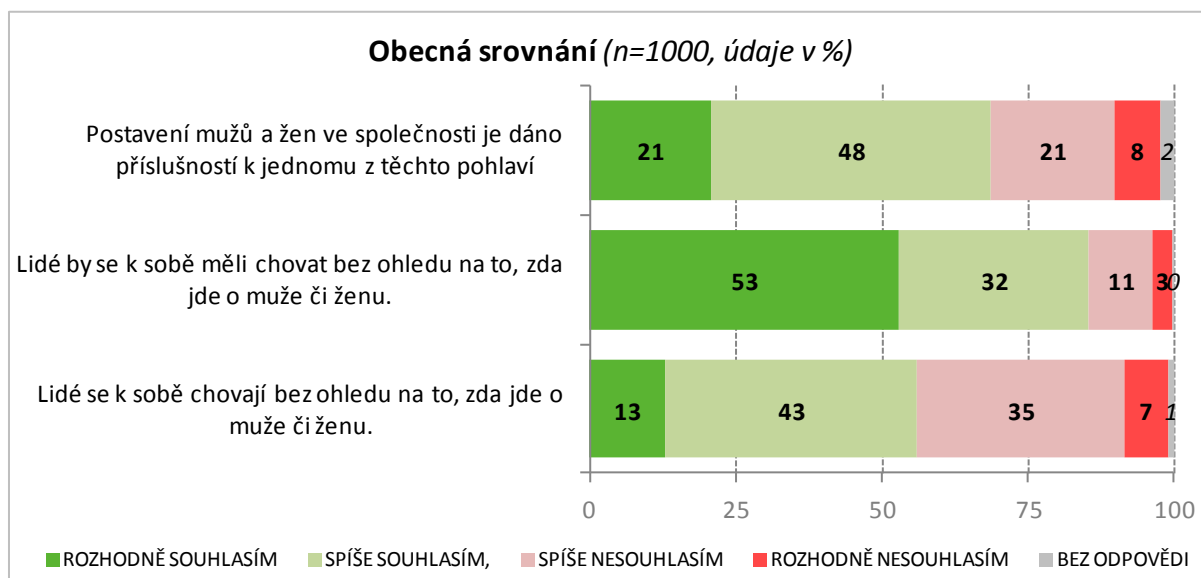
<http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/64701C4B-5AEA-461D-A9CD-F69BE918202F/0/prehledpocuosvcdleosszakraj%C5%AFcerven2016web.pdf>

<http://www.mpsv.cz/cs/16093>

<https://www.czso.cz/csu/sldb>

<https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Obecná srovnání

Téměř 7 z 10 (69 %) Čechů a Češek souhlasí s tím, že postavení muže a ženy ve společnosti je dáno příslušností k jednomu z těchto pohlaví. Nejvíce v tomto ohledu diferencuje věk, kdy nejvíce jsou o tom přesvědčeny osoby nad 75 let (84 %) a nejméně pak mladí lidé do 20 let (53 %). Rozdíly podle pohlaví nejsou mezi muži (souhlas 66 %) a ženami (71 %) příliš velké.

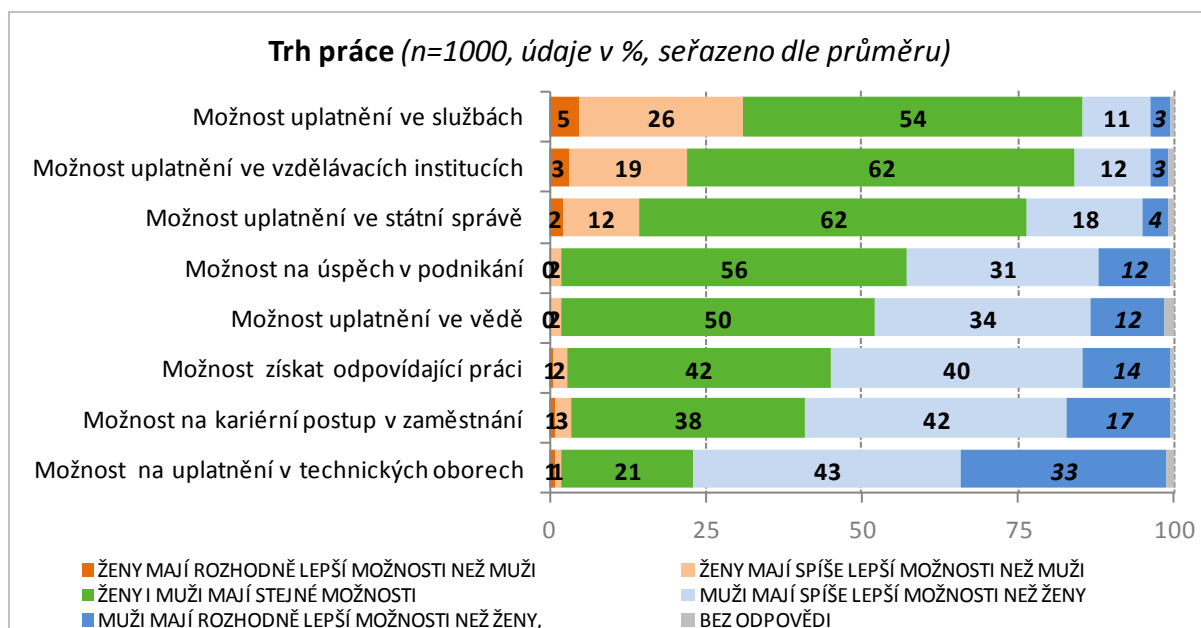
Ještě větší přesvědčení v české populaci panuje o tom, že lidé by se k sobě měli chovat bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu – souhlasí s tím 85 %. Nejvíce opět souhlasí mladí lidé (21–29 let – souhlas 90 %), ale i mezi staršími generacemi je toto přesvědčení silné. Nijak tyto názory nediferencuje ani pohlaví, ani vzdělání respondentů/ek.

Jedna věc je přesvědčení o tom, že lidé by se k sobě měli nějakým způsobem chovat, ale jiná věc je, zda se k sobě tak skutečně chovají. **O tom, že se k sobě lidé skutečně chovají bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu, je přesvědčena více než polovina (56 %) populace ČR.** Tento výsledek je o 29 procentních bodů nižší než u tvrzení, že lidé by se tak chovat měli.

Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

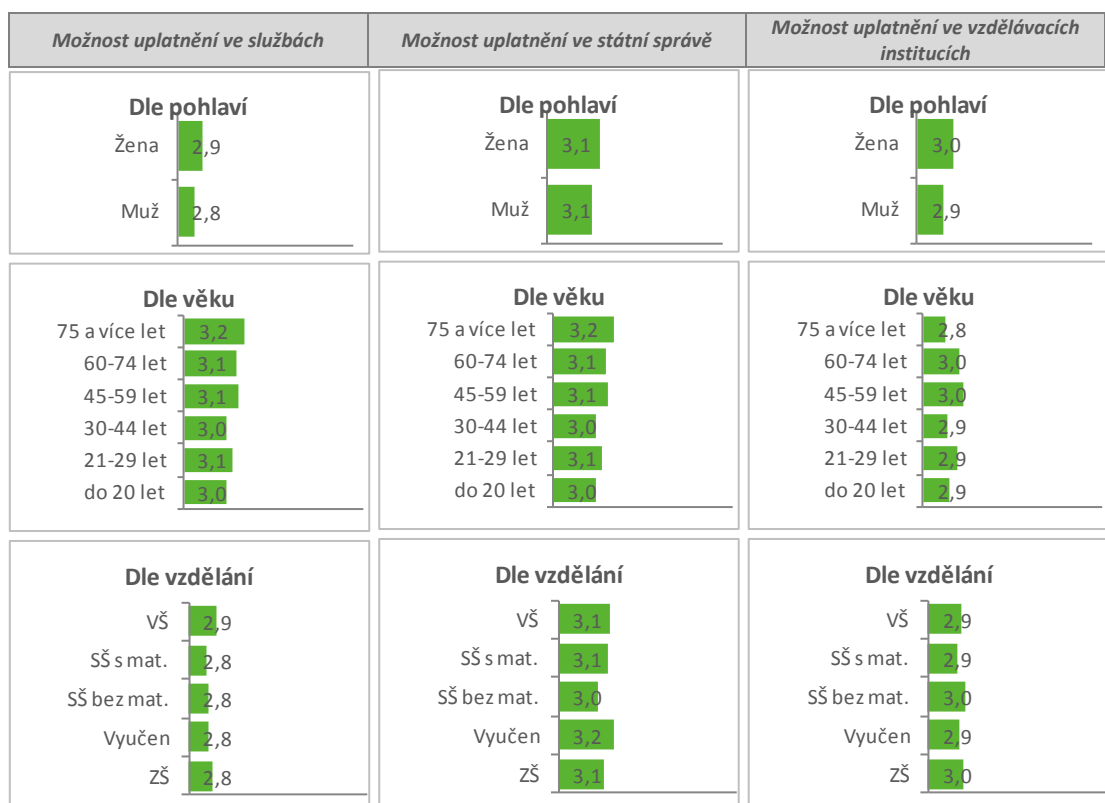
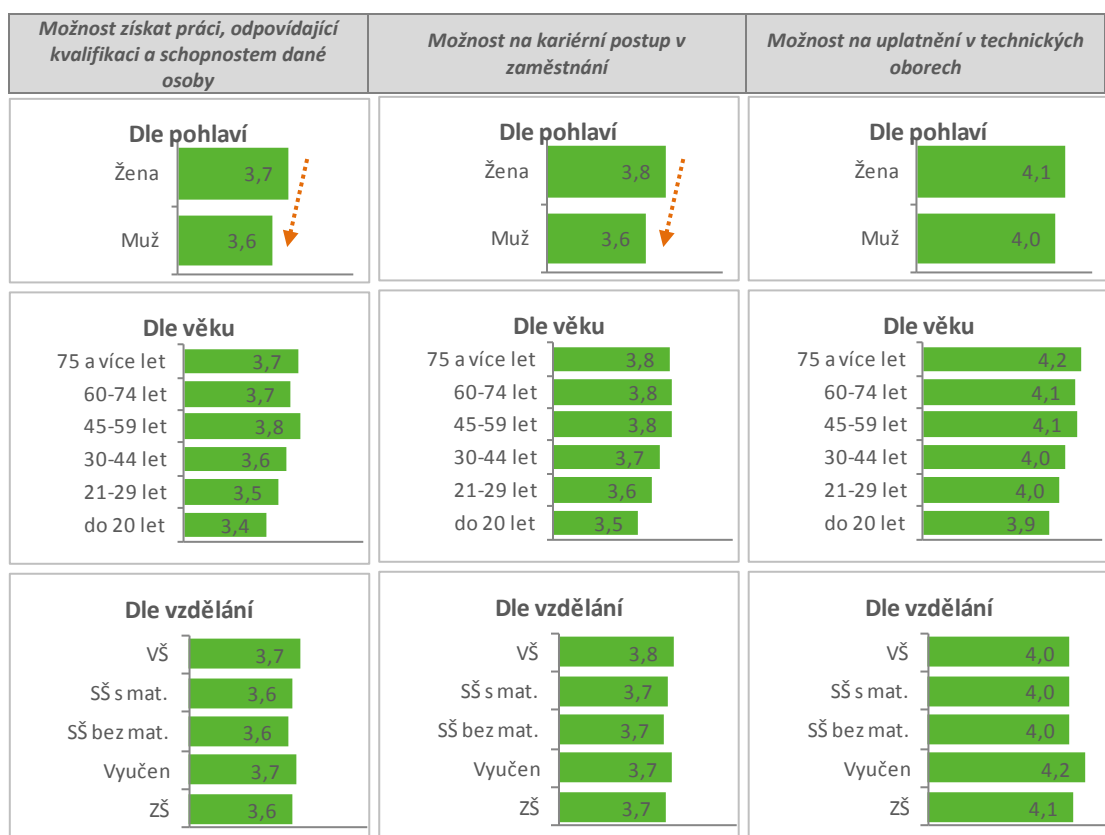
Trh práce

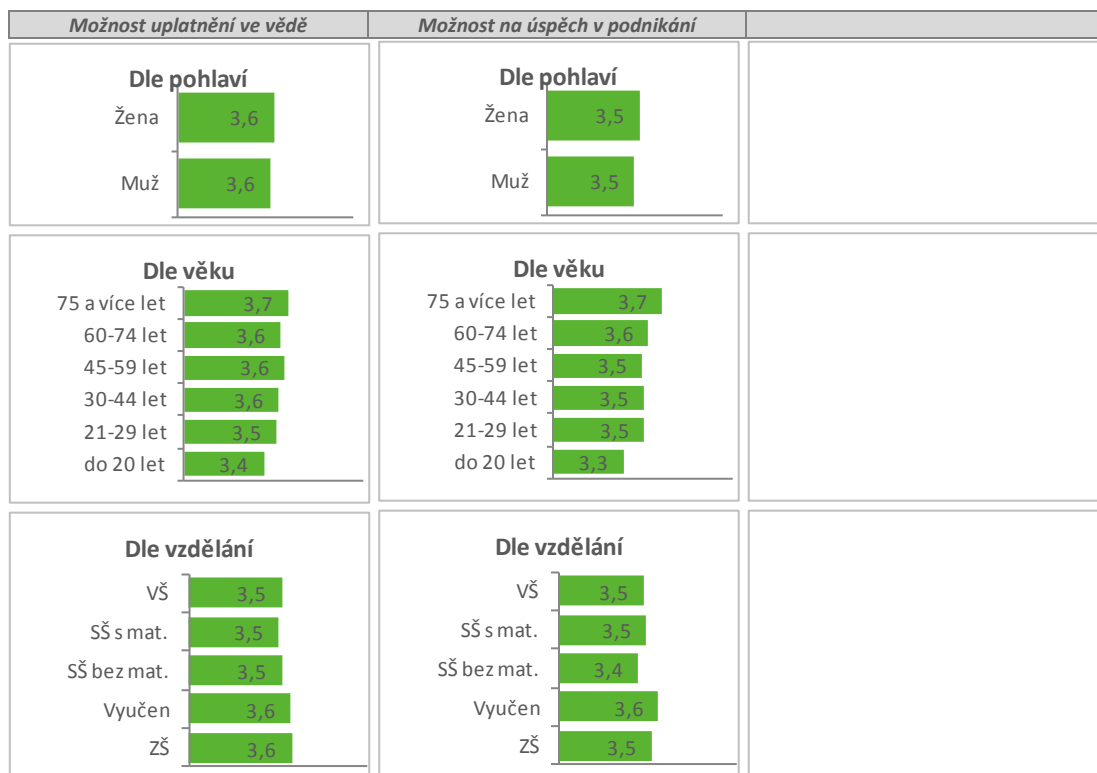
Sledování genderových rozdílů na trhu práce přináší několik obecných zjištění. **U 5 z 8 atributů je více než 50 % osob přesvědčeno o tom, že muži i ženy mají stejné možnosti.** U 3 z 8 atributů převažuje přesvědčení, že lepší možnosti mají muži (získat práci odpovídající kvalifikaci, kariérní postup, uplatnění v technických oborech).

Přesvědčení o tom, že ženy mají lepší možnosti než muži, je silné především u uplatnění ve službách (o 17 p. b.) a uplatnění ve vzdělávacích institucích (o 7 p.), ale ani u těchto atributů není závěr takový, že by ženy obecně měly možnosti lepší – největší část populace je přesvědčena, že možnosti jsou pro obě pohlaví stejné.

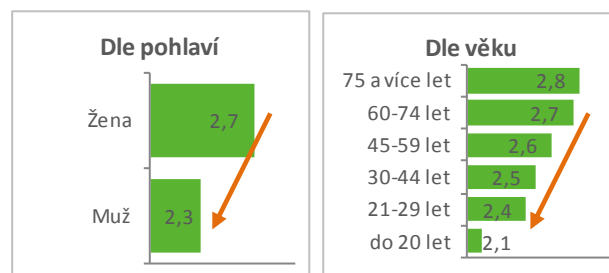
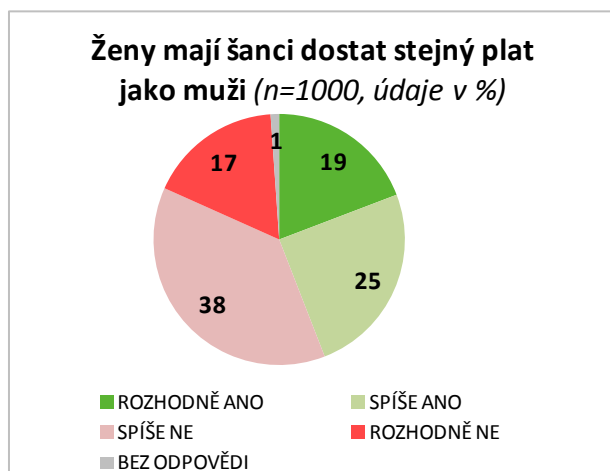
U 2 atributů (získat odpovídající práci a kariérní postup) je rozdíl v názorech mužů a žen, a to pouze velmi mírný. U ostatních atributů tento rozdíl prakticky nepozorujeme. Stejně tak nejsou ani nijak významné rozdíly u věku, vzdělání či jiných sociodemografik. Můžeme tedy říct, **že názory na postavení mužů a žen na trhu práce jsou sdíleny univerzálně a neexistuje nějaká skupina, která by se v těchto názorech odlišovala.**

Průměry na škále 1=ženy mají lepší možnosti než muži – 5=muži mají rozhodně lepší možnosti než ženy

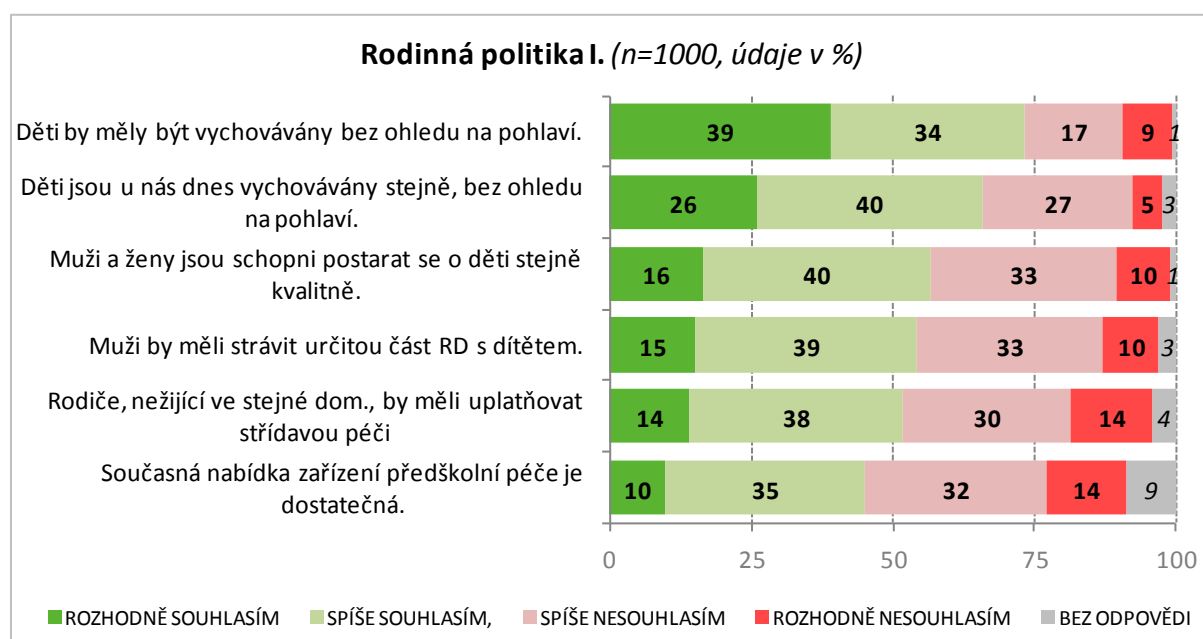
Průměry na škále 1=ženy mají lepší možnosti než muži – 5=muži mají rozhodně lepší možnosti než ženy

Průměry na škále 1=rozhodně ano – 4=rozhodně ne

Součástí bloku „Trh práce“ bylo také zařazení shrnující otázky, zda mají ženy **šanci dostat za stejně odvedenou práci stejný plat jako muži**. Nesouhlas projevuje 55 % osob, zatímco souhlas 44 %. Nesouhlas je silnější mezi ženami (63 % oproti 46 % u mužů) a také mezi staršími generacemi.

Rodinná politika

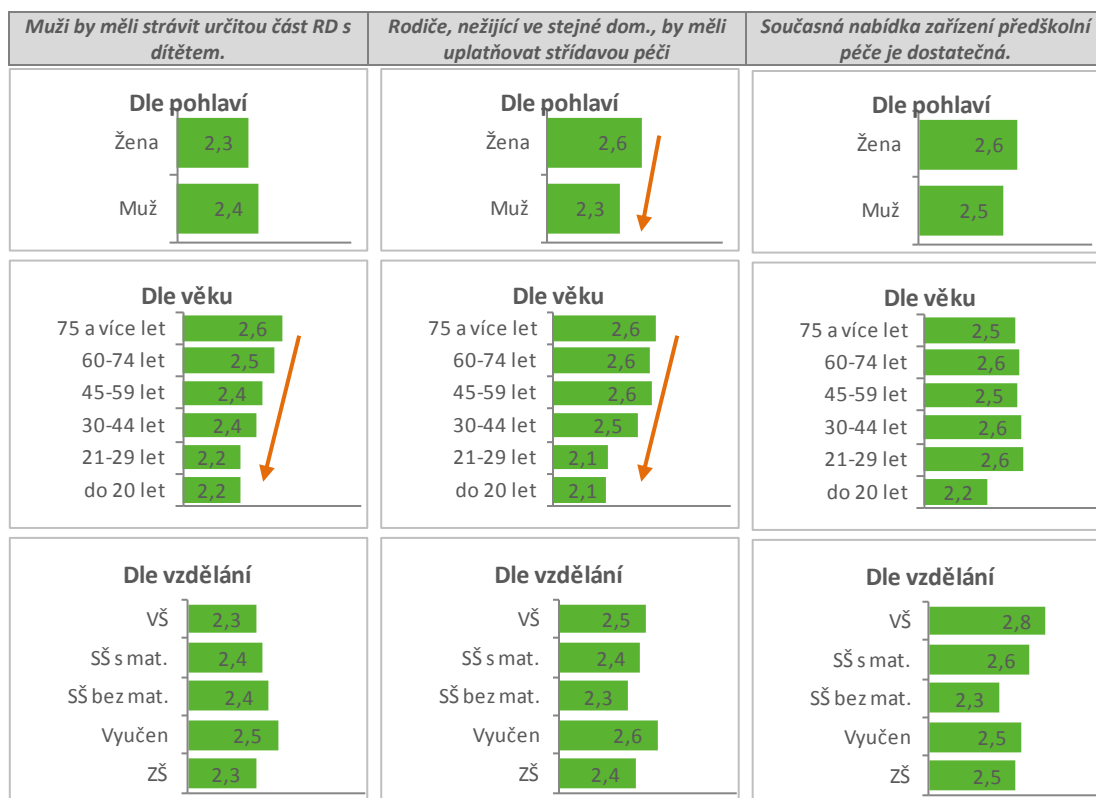
Česká veřejnost souhlasí v míře 73 % s tím, že děti by měly být vychovávány bez ohledu na to, zda jsou to chlapci nebo dívky. Souhlas projevují spíše mladí lidé, ale jinak jsou rozdíly mezi sociodemografickými skupinami marginální. **Přesvědčení o tom, že děti jsou dnes skutečně vychovávány bez ohledu na jejich pohlaví, je nižší (souhlas 66 %).**

O tom, že muži a ženy jsou schopni se o děti starat stejně kvalitně, je přesvědčeno 56 % dotázaných. Vyšší míru souhlasu sledujeme u mužů (61 %) než u žen (52 %) a u mladších generací. Není téměř žádný rozdíl v názorech těch, kteří děti mají, a těch, kteří je nemají.

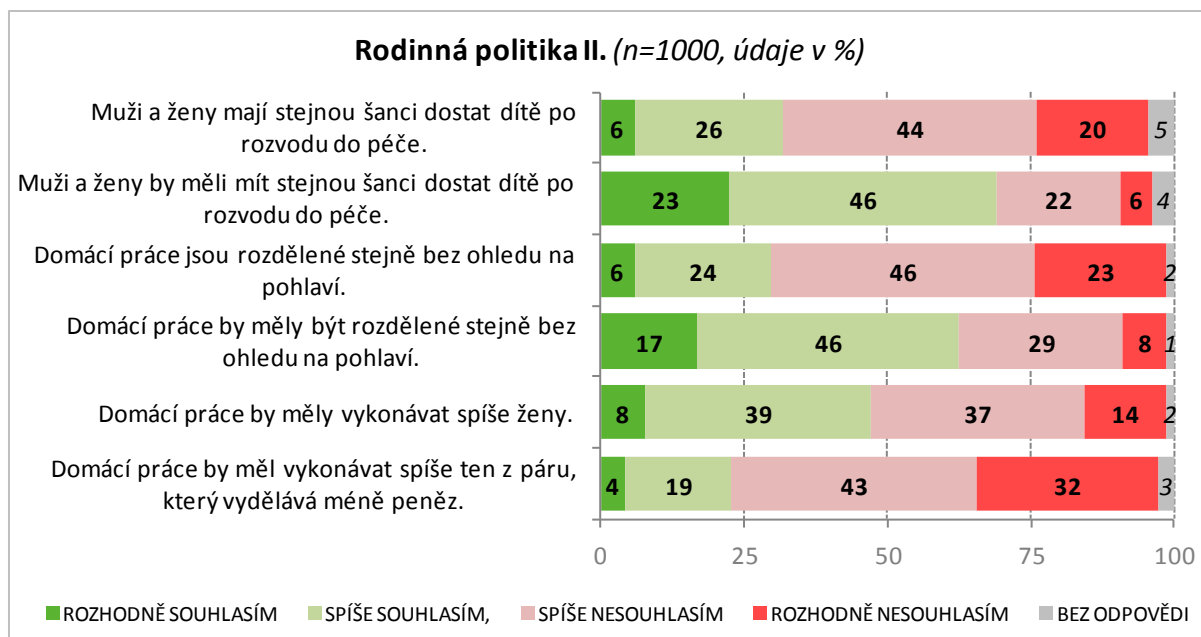
Mírně nadpoloviční část populace (54 %) je přesvědčena o tom, že muži by měli trávit část rodičovské dovolené s dětmi. Existuje zde závislost na věku (starší více nesouhlasí), ale také na příjmu – lidé s vyšším příjmem domácnosti častěji tvrdí, že by muži měli na RD jít.

Tzv. střídavá péče je podporována mírnou většinou (52 %) české populace. Stejně jako u „postarání se o děti“ i zde sledujeme závislost hodnocení této otázky na pohlaví. Muži (58 %) se střídavou péčí souhlasí častěji než ženy (46 %). Starší generace souhlasí méně než mladí lidé.

Dostatečnost nabídky předškolního vzdělávání je jako jediný atribut hodnocena pozitivně méně než polovinou (45 %) populace. Nejsou zde velké rozdíly podle sociodemografik, ale projevuje se typ rezidence dotazovaných, nejhorší situace je podle obyvatelstva nejmenších a největších obcí (zvl. Prahy) a naopak nejlepší je situace ve středních městech.

Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

Souhlas s tím, že muži a ženy mají stejnou šanci dostat dítě po rozvodu do péče, projevuje 32 % osob. Náзор jde napříč celou společností, neexistuje nějaká skupina, která by o tom byla přesvědčena více než jiná. Na druhé straně většina (69 %) dotázaných má za to, **že by muži i ženy měli mít tuto šanci stejnou**. Přesvědčení projevují častěji muži (75 %) než ženy (63 %).

O tom, že domácí práce jsou rozděleny bez ohledu na pohlaví, je přesvědčena třetina (30 %) populace. O rovnoměrnosti rozdělení domácích prací jsou přesvědčeni spíše mladí lidé. Celkem 63 % osob si myslí, že domácí práce by měly být rozděleny bez ohledu na pohlaví – výrazně častěji ženy (72 %) než muži (52 %). Souhlas také projevují častěji mladší generace (68 %), u osob nad 60 let je souhlas nižší (50 %).

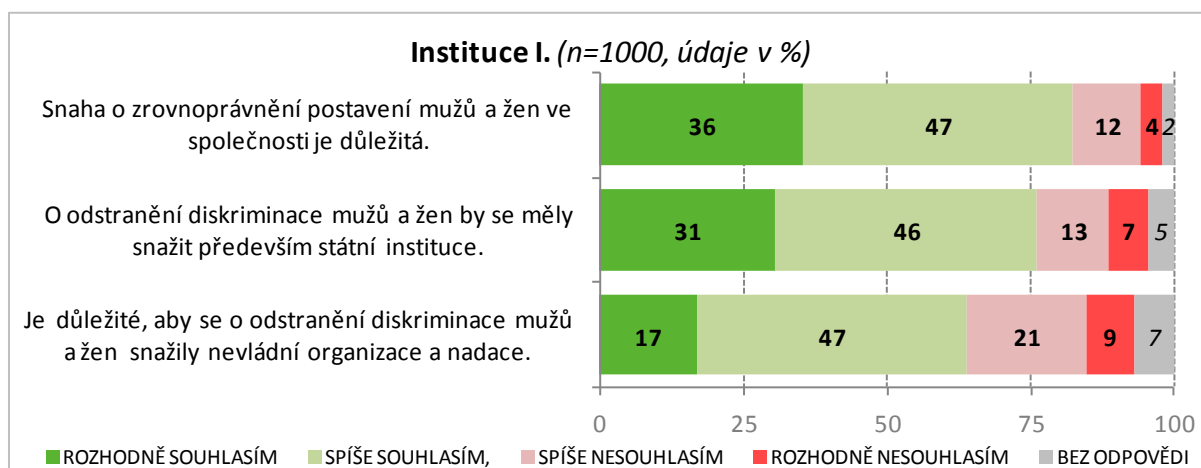
44 % české veřejnosti si myslí, že domácí práce by měly vykonávat spíše ženy. Jsou to často ti, kteří mají za to, že domácí práce by neměly být rozděleny bez ohledu na pohlaví. Tento názor zastávají výrazně častěji muži (62 %) než ženy (33 %) – je to nejvyšší zjištěný rozdíl ve vnímání nějaké problematiky. Opět se zde projevuje efekt věku – mladí lidé si to příliš nemyslí, zatímco starší generace ano.

Názor, že by domácí práce měl vykonávat ten z páru, který přináší do domácnosti méně peněz, zastává 23 % dotázaných osob. Souhlas projevují častěji muži (26 %) než ženy (19 %). Existuje souvislost mezi tím, zda si lidé myslí, že by práce měly vykonávat spíše ženy, a tím, že by tyto práce měl vykonávat ten, kdo vydělává méně. Zatímco mezi těmi, kteří si myslí, že domácí práce by měly vykonávat ženy, souhlasí s tímto názorem (*domácí práce by měl vykonávat ten, kdo vydělává méně peněz*) 38 %, mezi těmi, kteří si to nemyslí, je to 10 %.

Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

Institute

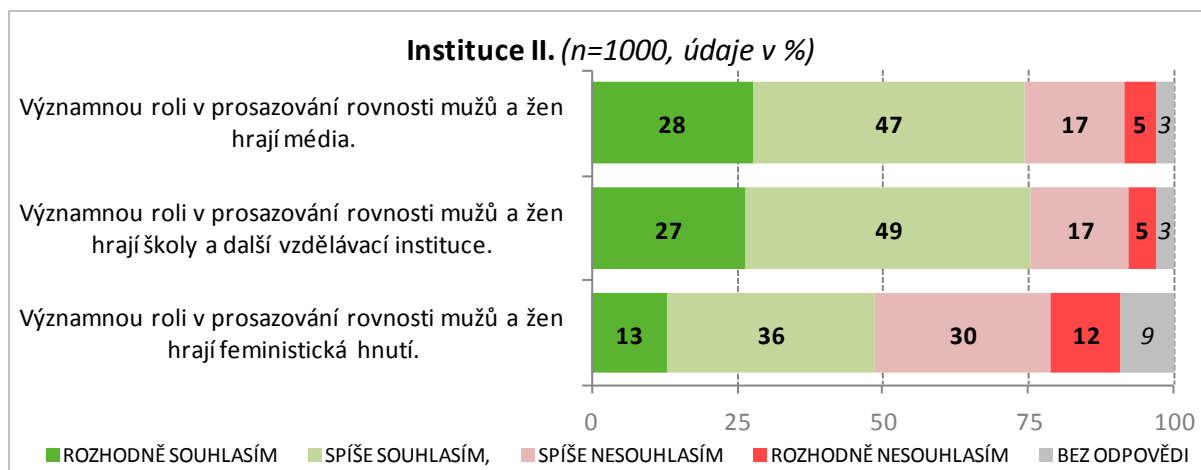
Většina populace (83 %) rozhodně nebo spíše souhlasí s tím, že snaha o zrovnoprávnění mužů a žen ve společnosti je důležitá. Poněkud méně intenzivní souhlas s tímto názorem projevují muži a nejstarší věková skupina (75 a více let).

Cca tři čtvrtiny – 77 % má za to, že o odstranění diskriminace mužů a žen by se měly snažit především státní instituce. Méně souhlasní jsou v tomto směru muži a lidé ve věku od 60 let. Třídění podle vzdělání o názorových diferencích nesvědčí.

S názorem, že je důležité, aby se o odstranění diskriminace mužů a žen snažily nevládní organizace a nadace, vyjadřují souhlas téměř dvě třetiny dotázaných (celkem 64 %), výrazná většina z nich ale souhlasí „spíše“ (47 % proti 17 %). I v tomto případě lze sledovat mírně častější souhlas žen a méně častý souhlas mužů, ukazuje se i častější nesouhlas lidí ve věku od 75 let.

Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

Tři čtvrtiny respondentek a respondentů (75 %) souhlasí s tím, že významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají média. Ženy sdílejí názor o významné roli médií mírně častěji než muži, rozšířenější nesouhlas s touto tezí je mezi lidmi ve věku od 60 let.

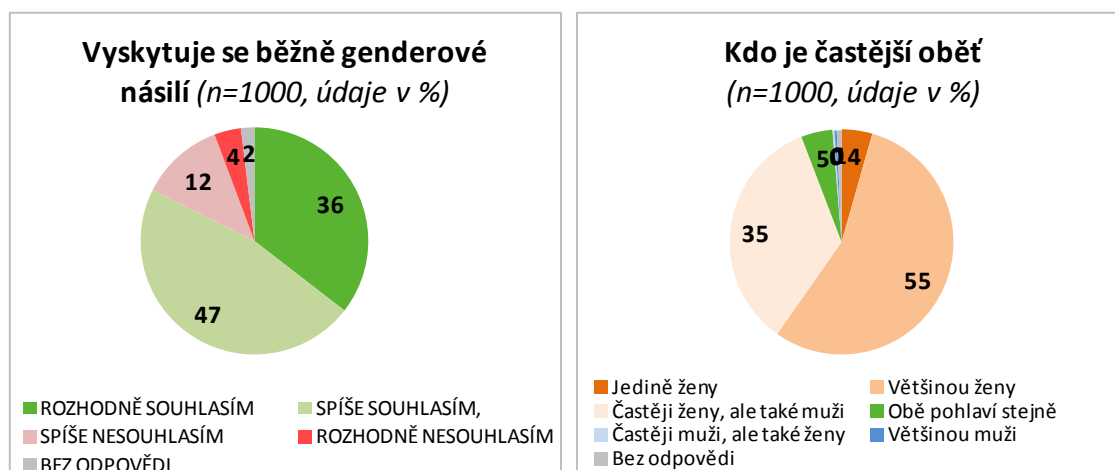
Názor, že významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají školy a další vzdělávací instituce, je sdílen velmi podobně jako názor o roli médií – souhlasí celkem tři čtvrtiny (76 %). Ženy souhlasí mírně častěji než muži, věk ani vzdělání se jako diferenční faktor neuplatňují.

Role feministického hnutí v prosazování rovnosti mužů a žen je vnímána následovně: souhlas vyjadřuje prakticky polovina dotázaných (49 %), nesouhlas 42 %. Téměř každá desátá dotázaná osoba (9 %) nevěděla, jak odpovědět. Souhlas žen je o trochu častější než souhlas mužů, rozdíly podle věku a vzdělání nejsou významné (viz graf).

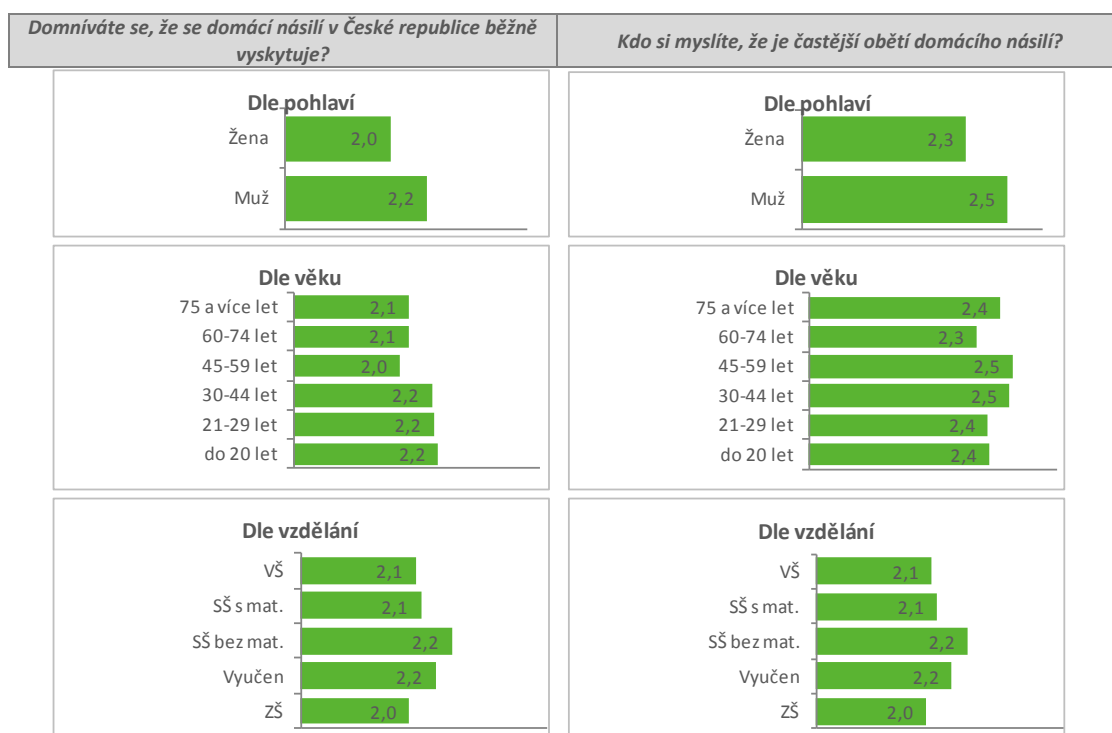
Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

Genderově podmíněné násilí

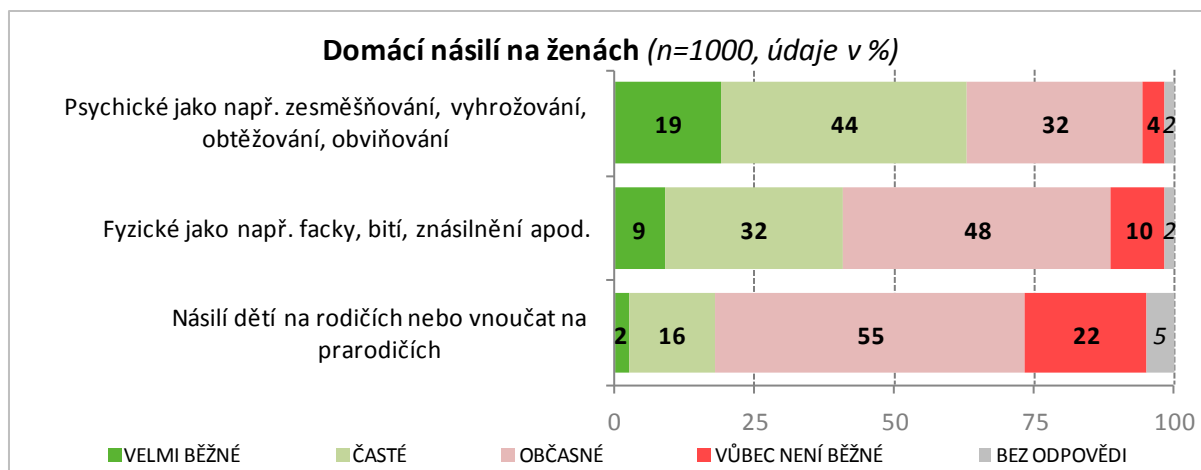
O tom, že se v českých domácnostech běžně vyskytuje genderově podmíněné násilí, je přesvědčena většina (83 %) osob. Neevidujeme žádné významné rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatel.

Častějšími oběťmi tohoto násilí jsou podle mínění české veřejnosti ženy. To, že jsou oběťmi výhradně ženy, deklarují 4 % osob, názor, že jsou to ženy většinou, případně častěji, sdílí 90 % osob. Muži častěji inklinují k mírnějším podílům žen jako obětí („častěji ženy ale i muži“ případně „obě pohlaví stejně“), zatímco ženy častěji vyjadřují přesvědčení, že oběťmi jsou „většinou ženy“.

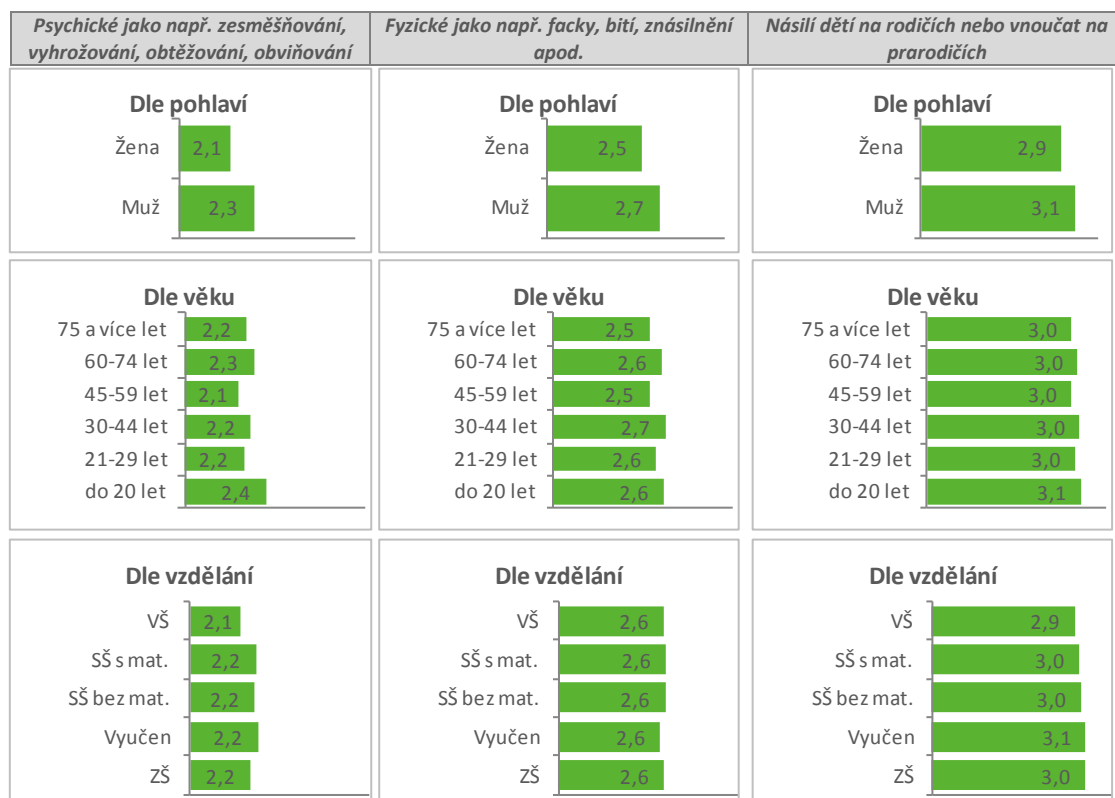
Průměry na škále 1=rozhodně souhlasím – 4=rozhodně nesouhlasím

Průměry na škále 1=jedině ženy – 7=jedině muži

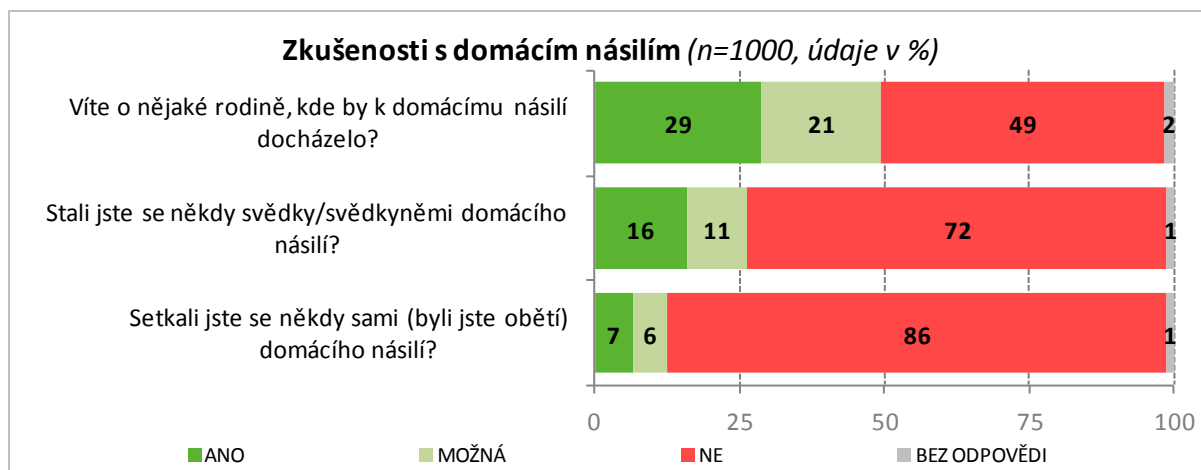

Z hlediska typu domácího násilí na ženách je podle české veřejnosti nejtypičtější psychické násilí – celkem 63 % osob si myslí, že je časté či běžné. U fyzického násilí tyto frekvence zmiňuje 41 % populace a násilí dětí na rodičích či vnoučat na prarodičích vnímá jako časté či běžné 18 % české veřejnosti.

Ženy v populaci uvádějí mírně vyšší míru frekvence u všech typů domácího násilí, rozdíly podle věku ani vzdělání nejsou nijak významné (viz graf).

Průměry na škále 1=velmi běžné – 4=vůbec není běžné

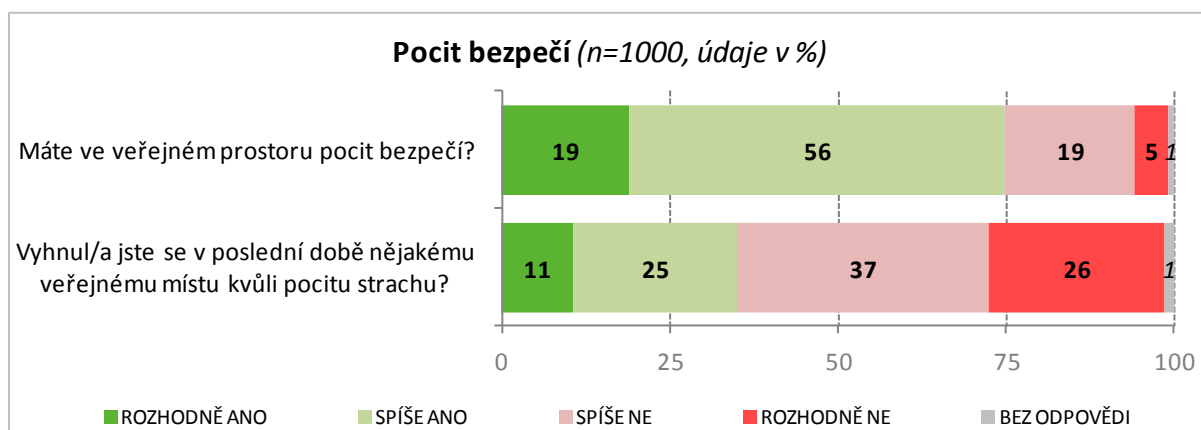

Každá druhá dotázaná osoba (50 %) ví o domácnosti, ve které dochází k domácímu násilí, z toho přibližně poloviční podíl osob (27 %) se někdy stal **svědkem domácího násilí**. **Vlastní zkušenost** s tímto patologickým chováním deklaruje 13 % dotázaných. Ve všech aspektech vnímání domácího násilí častěji uvádějí kladné odpovědi ženy. Rozdíly podle ostatních sociodemografických charakteristiky jsou minimální.

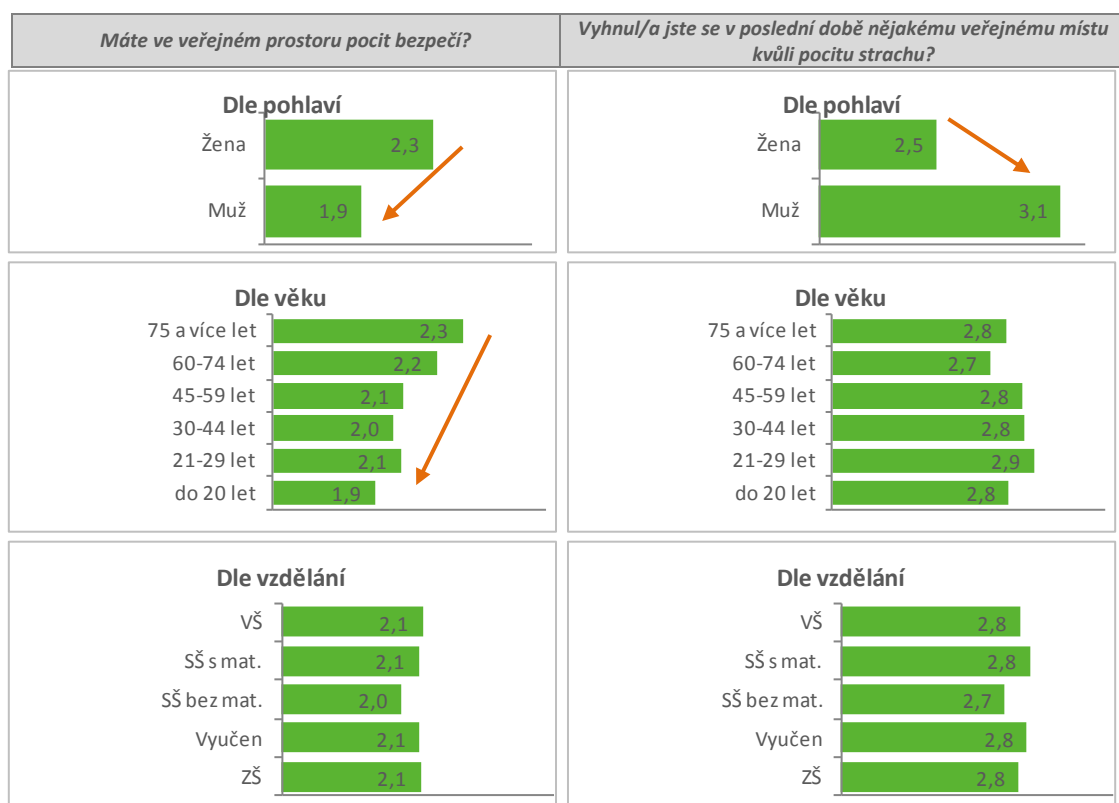
Průměry na škále 1=ano – 3=ne

Sexismus a sexuální obtěžování

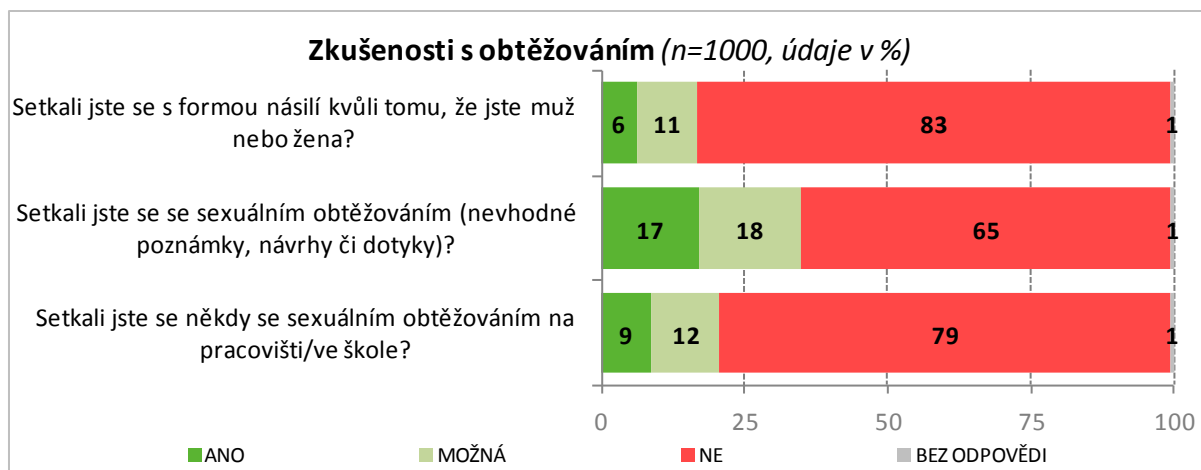

Tři čtvrtiny (75 %) české populace mají ve veřejném prostoru pocit bezpečí. Je ale pravdou, že především u žen (67 %) a osob ve věku 75+ (60 %) je tento podíl nižší, takže můžeme říct, že přibližně čtyři z deseti žen a starších osob nemají ve veřejném prostoru pocit bezpečí. Vnímaný pocit bezpečí souvisí ale např. také s velikostí místa bydliště, ve kterém respondent/ka žije – pocit bezpečí je silnější, čím menší je obec, nejedná se ale o silnou závislost.

Na otázku, zda se lidé vyhnuli nějakému místu kvůli pocitu strachu, odpovědělo záporně 63 % české veřejnosti. Méně se bojí muži (nesouhlas 76 %) než ženy (51 %), nediferencuje věk (mladí se bojí víceméně stejně jako staří). Stejně jako u předchozí otázky sledujeme velmi mírnou závislost na velikosti místa bydliště – častěji pocit strachu zažívají lidé z největších měst, méně často naopak na vesnicích.

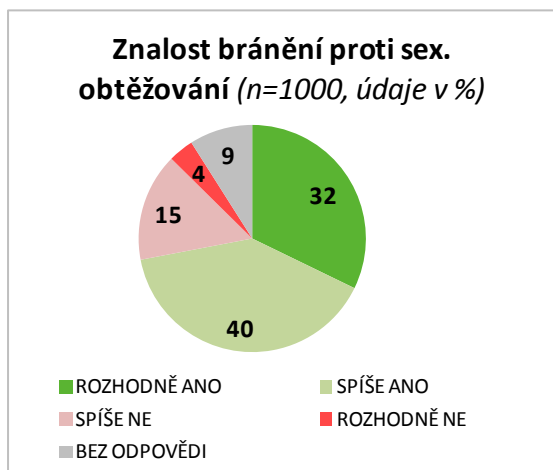

Průměry na škále 1=rozhodně ano – 4=rozhodně ne

Setkání s nějakou formou násilí kvůli vlastnímu pohlaví zaznamenalo přímo 6 % populace a dalších 11 % si není jistých, zda se o takový druh jednání skutečně jednalo. Jsou to častěji ženy (určitě nebo možná 23 %) než muži (10 %).

Sexuální obtěžování ale zcela určitě zažilo 17 % dotázaných a dalších 18 % si tím není jisto. I zde jedná častěji o ženy (určitě nebo možná 56 %) než muže (13 %). Více než polovina českých žen se setkala se sexuálním obtěžováním (nevhodné poznámky, návrhy či dotyky). **Přibližně polovina případů sexuálního obtěžování se odehrává na pracovišti nebo ve škole – osobní zkušenost s ním má 9 % české populace.** Opět se jedná častěji o ženy (32 %) než muže (9 %). Není velká diferenciace např. podle věku – zkušenost se sexuálním obtěžováním mají stejně často mladí lidé jako starší generace.

Většina osob (72 %) se domnívá, že by se dokázala proti sexuálnímu obtěžování bránit. Přibližně pětina (19 %) neví, jak se bránit, a 9 % na otázku nedokáže odpovědět.

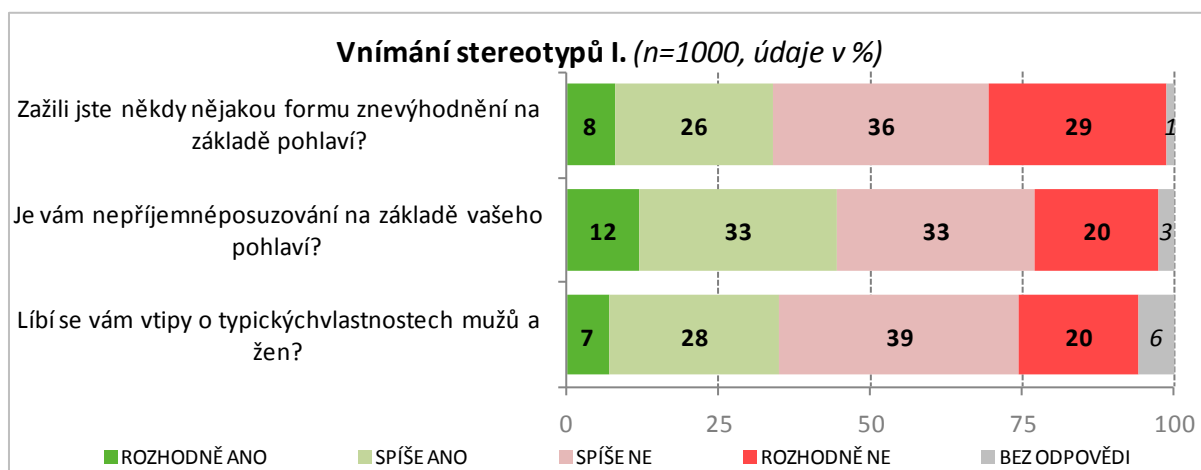
Ženy deklarují menší znalost způsobu bránění proti sexuálnímu obtěžování (59 %) než muži (86 %).

U věkových kategorií je vidět, že vyšší znalost bránění mají především střední generace. Mladí lidé i senioři deklarují znalost obrany před sexuálním obtěžováním nižší.

Průměry na škále 1=ano – 3=ne

Stereotypy

S nějakou formou znevýhodnění na základě pohlaví se setkala třetina (34 %) české veřejnosti. Jedná se častěji o ženy (50 %) než muže (17 %). Z hlediska věku jsou nejexponovanějšími kategoriemi lidé ve věku 45 – 74 let.

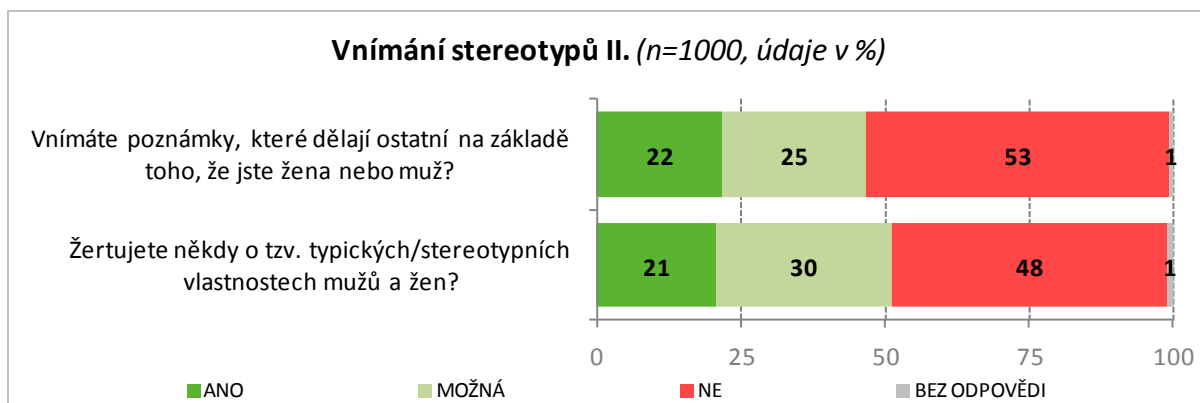
Ještě více osob (45 %) pak považuje za nepříjemné posuzování na základě vlastního pohlaví (ženy jsou citlivé, muži nebojácní atd.). Opět jsou k tomuto tématu vnímavější ženy (60 %) než muži (28 %). Je zajímavé, že z hlediska věku je toto posuzování nejméně příjemné pro nejmladší osoby do 20 let.

Mírně nadpoloviční většině (59 %) dotázaných se nelíbí vtipy o stereotypních vlastnostech. Jsou to častěji ženy (71 %) než muži (46 %).

Z třídění otázek *nepříjemnost posuzování* a *obliba vtipů* vyplývá, že zatímco u těch, kterým je posuzování nepříjemné, je obliba vtipů na úrovni 24 %, mezi těmi, kterým posuzování nevadí, se tyto vtipy líbí 48 %.

Průměry na škále 1=rozhodně ano – 4=rozhodně ne

Přibližně polovina (47 %) české společnosti alespoň částečně vnímá poznámky, které dělají ostatní na základě genderu. Opět jsou to častěji ženy (58 %) než muži (35 %). Diferenciace podle věku či vzdělání není nijak podstatná.

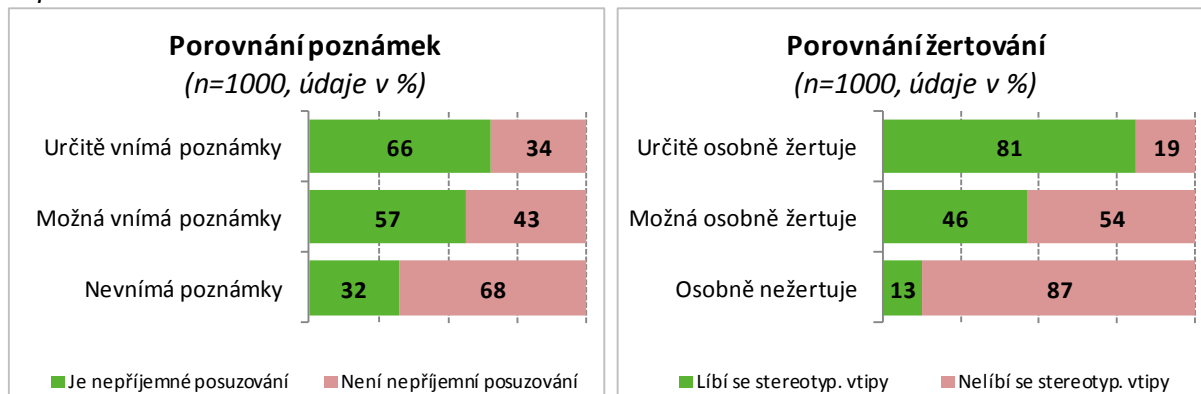
Existuje také závislost na tom, zda někdo vnímá poznámky na základě pohlaví, a tím, zda jim je takové posuzování příjemné. Ukazuje se, že ti, kteří poznámky nevnímají, jsou daleko častěji ti, kterým nevadí posuzování na základě pohlaví.

51% podíl veřejnosti někdy žertuje o stereotypních vlastnostech mužů a žen. Existuje zde rozdíl mezi muži a ženami, zatímco takto žertuje 61 % mužů, u žen je to 41 %. Takovýto humor je více oblíben mezi mladšími věkovými skupinami.

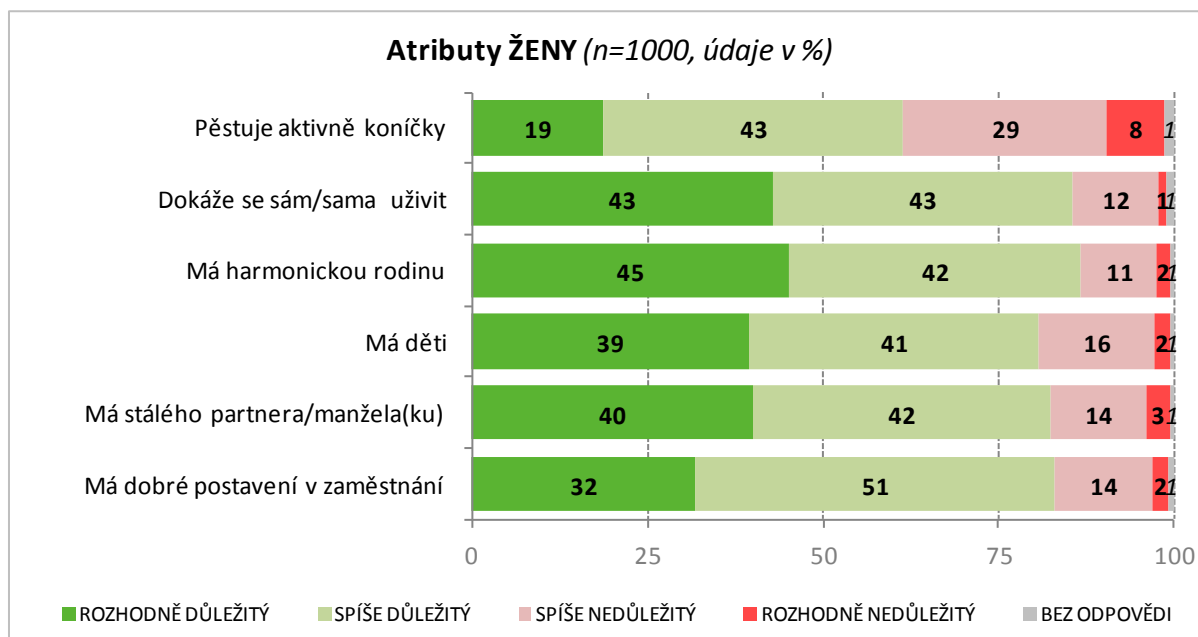

Průměry na škále 1=ano – 3=ne

Doplňení třídění

Role ve společnosti

Všechny zkoumané atributy úspěšnosti ženy považuje česká veřejnost většinou za důležité. **V porovnání s ostatními jsou nejdůležitější dva: harmonická rodina a schopnost se uživit. Oba tyto atributy považuje téměř 90 % dotázaných za důležité.**

Další dva atributy považované za nejvíc důležité se týkají rovněž rodiny i zaměstnání. **Kolem 80 % lidí má za to, že pro úspěch ženy je důležité mít stálého partnera/manžela, mít děti i mít dobré postavení v zaměstnání.**

Nejméně akcentovaným atributem úspěšné ženy je aktivní pěstování koníčků, které považuje za důležité celkem 62 % dotázaných.

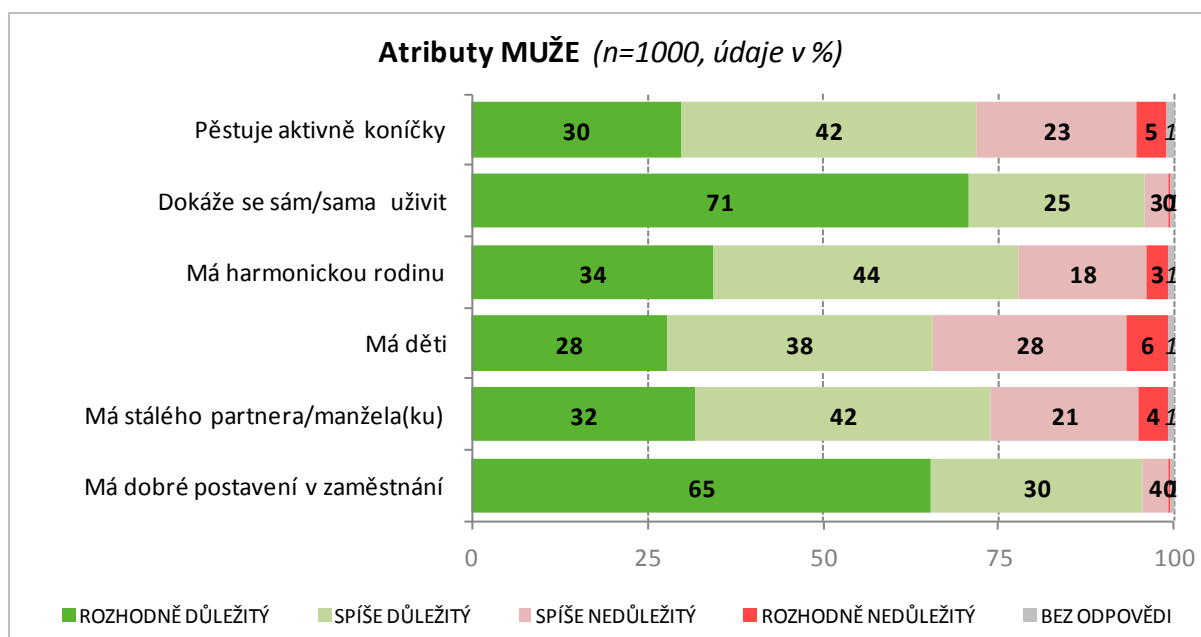
Názory na důležitost atributů úspěšnosti ženy jsou diferencovány zejména věkem. Zatímco atributy spojené s rodinným a partnerským životem považují za důležitější spíše lidé vyššího věku (nejvýraznější je to u stálosti partnera), u atributů spojených s prací, zaměstnáním a volným časem se naznačuje opačná tendence.

Rozdíly v názorech mužů a žen na tyto otázky nejsou zásadní, i když je zřejmé, že muži považují všechny atributy úspěšné ženy za mírně méně důležité. Platí to jak u atributů práce, zaměstnání a koníčků, tak u atributů rodiny a partnerství – nejvýraznější je to u harmonické rodiny. Nelze tedy říci, že by muži častěji než ženy zastávali jakýsi „tradiční“ názor na roli ženy ve společnosti ve smyslu důrazu na její místo v rodině a nikoli na její roli v práci či volném čase.

Výše dosaženého vzdělání nehraje v názorech na atributy úspěšnosti ženy podstatnější roli.

Průměry na škále 1=rozhodně důležitý – 4=rozhodně nedůležitý

Rovněž v případě atributů úspěšnosti muže lze říci, že všechny jsou považovány většinou české veřejnosti za důležité. **Zcela nejdůležitější jsou dva: prvním je schopnost se uživit, druhým dobré postavení v zaměstnání. Za nedůležité je nepovažuje téměř nikdo, přibližně dvoutřetinová většina dokonce považuje každý z nich za rozhodně důležitý.**

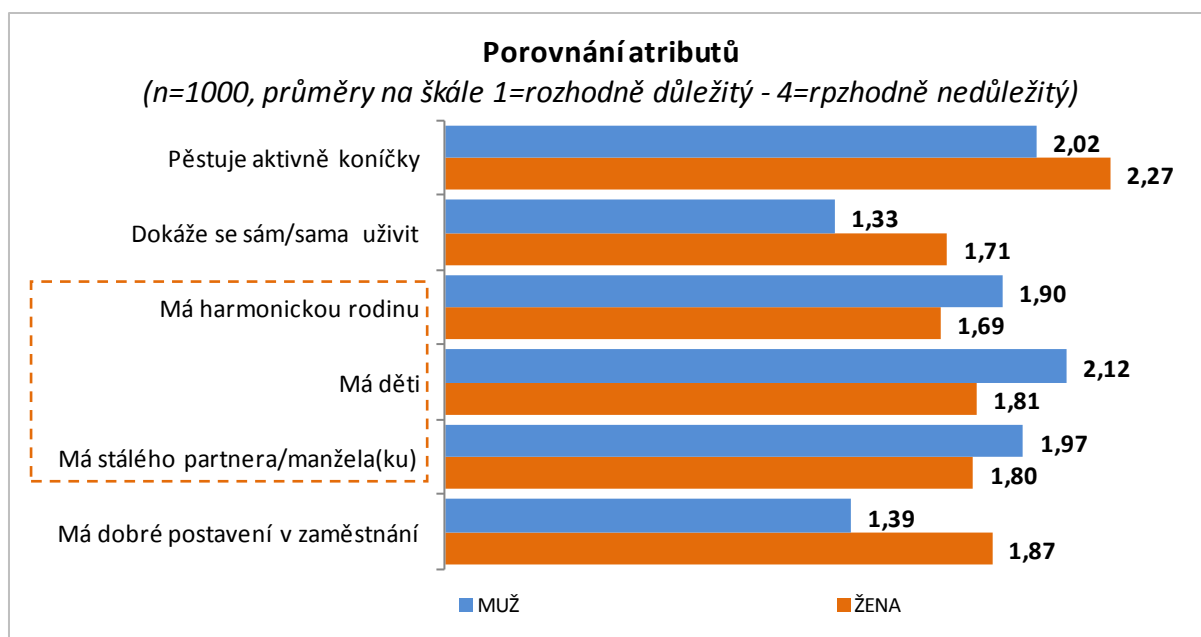
Velice podobně jsou hodnoceny tři další atributy úspěšného muže v pořadí důležitosti. **Okolo tří čtvrtin dotázaných považuje pro úspěch muže za důležité mít harmonickou rodinu, mít stálou partnerku/manželku a pěstovat aktivně koníčky.**

Relativně nejmenší podíl, **dvě třetiny respondentek a respondentů, považuje za důležité, aby úspěšný muž měl děti.**

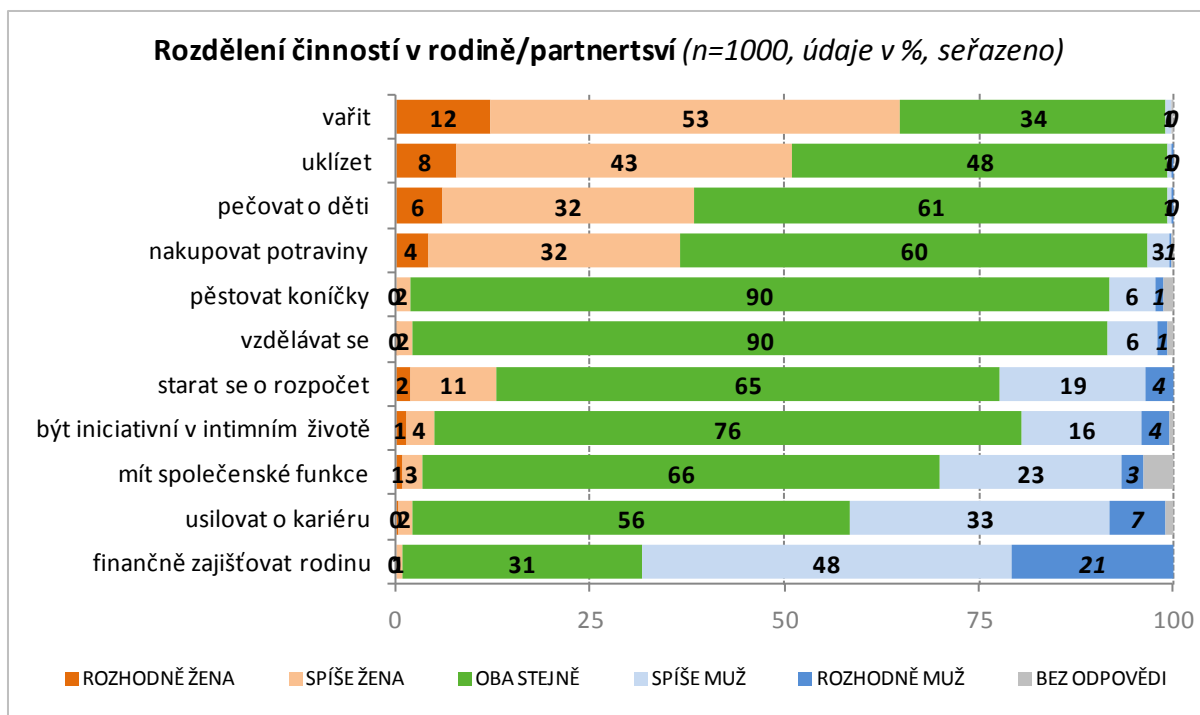
Prakticky se neliší názory mužů a žen, ani třídění podle vzdělání nevykazuje nějakou zřetelnější tendenci.

Průměry na škále 1=rozhodně důležitý – 4=rozhodně nedůležitý

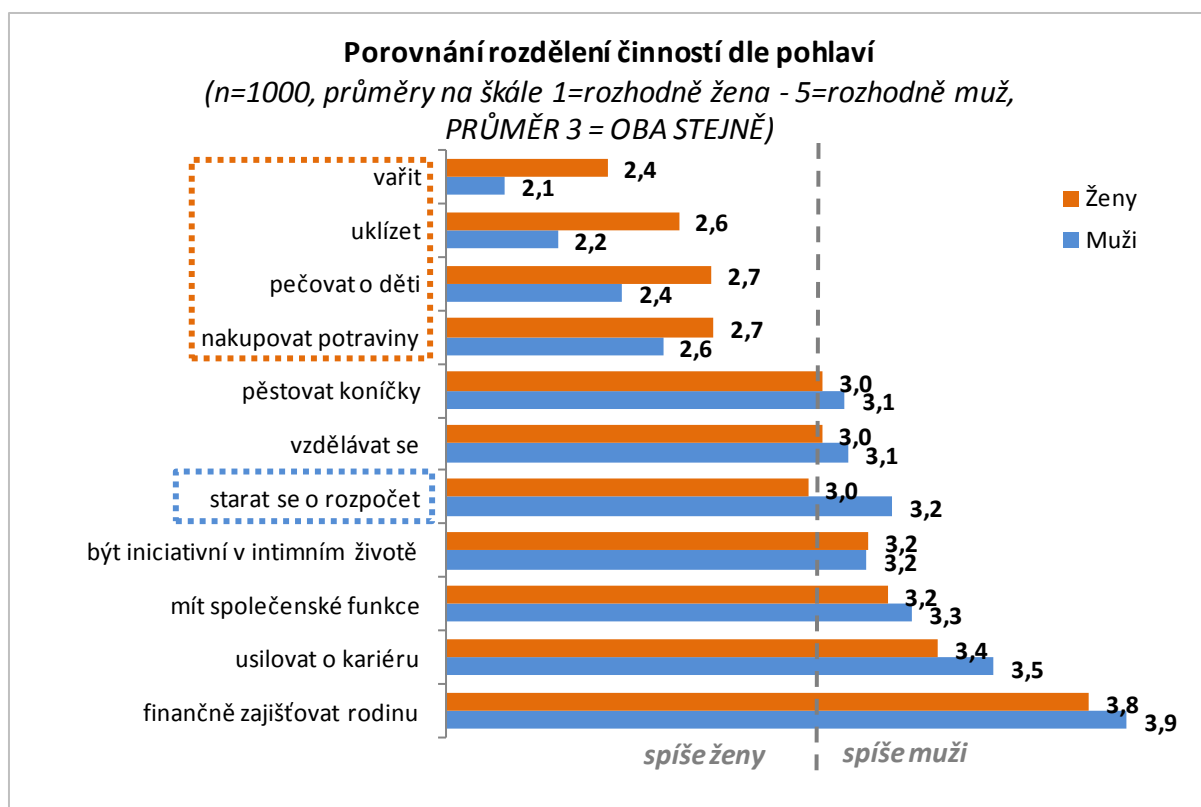

Zatímco u mužů považuje česká veřejnost za důležitější dobré postavení v zaměstnání, schopnost sám se uživit a aktivní pěstování koníčků, u žen jsou za důležitější pro úspěch považovány děti, stálý partner a harmonická rodina. Největší rozdíly vážených aritmetických průměrů odpovědí byly zaznamenány u položek práce a zaměstnání (sám/sama se uživit a mít dobré postavení v zaměstnání), v případě rodiny a volného času jsou o něco menší.

Výzkum sledoval názory na rozdělení rolí pohlaví v celkem 11 činnostech. U naprosté většiny z nich více než polovina dotázaných zastává názor, že by je **měla zajišťovat obě pohlaví stejně**. Výjimkou je finanční zajištění rodiny, které veřejnost většinou svěřuje mužům (69 %), a vaření a uklízení, které je naopak připisováno ženám (65 % resp. 51 %).

Pokud činnosti hodnotíme podle toho, zda u nich výrazně převažuje názor, že by se mu mělo věnovat jedno z pohlaví, nad názorem, že by ho mělo zajišťovat opačné pohlaví, pak **u čtyř činností je akcentováno zapojení žen (vaření, uklízení, péče o děti, nákup potravin), u pěti angažmá mužů (finanční zajištění rodiny, usilování o kariéru, společenské funkce, iniciativa v intimním životě a starost o rozpočet). U zbývajících dvou činností (koníčky a vzdělávání) sice také názor, že by se jim měli věnovat muži, převažuje nad opačným, ale naprostá většina (90 %) má za to, že se jim mají věnovat obě pohlaví.**

Zaměříme-li se na rozdíly v názorech mužů a žen na rozdělení činností podle pohlaví, v první řadě vidíme **poměrně velké difference v názorech na péči o domácnost**. Muži jednoznačně častěji připisují ženám činnosti jako vaření, úklid, péče o děti nebo nákup potravin. Na opačné straně škály, tedy u činností, které by měli podle názorů veřejnosti zajišťovat spíše muži než ženy, se sice ukazuje, že ženská část veřejnosti připisuje tyto činnosti mužům méně často než muži samotní, rozdíly v průměrech odpovědí jsou ale malé. Výsledky tak svědčí o tom, že i mezi ženami jsou jen o málo méně než mezi muži rozšířeny názory, že finanční zajištění rodiny, usilování o kariéru nebo výkon společenských funkcí je záležitostí mužů.

Největší rozdíl, pokud jde o činnosti připisované celou populací spíše mužům, je u starosti o rozpočet: zatímco rozložení názorů žen je zcela vyvážené, s tím, že 71 % z nich si myslí, že jde o věc obou pohlaví, mezi muži tento názor sdílí jen 58 % a 32 % považuje starost o rozpočet za mužskou záležitost.

Příloha 1 – Dotazník

OS. Přečtu Vám několik výroků a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte či nikoliv.

[BATERIE]

ROZHODNĚ SOUHLASÍM
SPÍŠE SOUHLASÍM,
SPÍŠE NESOUHLASÍM
ROZHODNĚ NESOUHLASÍM
BEZ ODPOVĚDI

1. Postavení mužů a žen ve společnosti je dáno příslušností k jednomu z těchto pohlaví
2. Lidé by se k sobě měli chovat bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu.
3. Lidé se k sobě chovají bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu.

TP. Nyní Vám přečtu několik výroků a Vy mi prosím řekněte, kdo má podle Vás u každého případu lepší možnosti, či zda zde pohlaví nehraje roli.

[BATERIE]

ŽENY MAJÍ ROZHODNĚ LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ MUŽI
ŽENY MAJÍ SPÍŠE LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ MUŽI
ŽENY I MUŽI MAJÍ STEJNÉ MOŽNOSTI
MUŽI MAJÍ SPÍŠE LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ ŽENY
MUŽI MAJÍ ROZHODNĚ LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ ŽENY,
BEZ ODPOVĚDI

1. Možnost získat práci, odpovídající kvalifikaci a schopnostem dané osoby
2. Možnost na kariérní postup v zaměstnání
3. Možnost na uplatnění v technických oborech
4. Možnost uplatnění ve službách
5. Možnost uplatnění ve státní správě
6. Možnost uplatnění ve vzdělávacích institucích
7. Možnost uplatnění ve vědě
8. Možnost na úspěch v podnikání

TPA. Myslíte si, že ženy mají šanci dostat za stejně odvedenou práci stejný plat jako muži?

[SINGLE]

Rozhodně ano
Spíše ano
Spíše ne
Rozhodně ne
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)

RP. Opět Vám přečtu několik výroků či opatření a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi Vy osobně souhlasíte či nikoliv.

[BATERIE]

ROZHODNĚ SOUHLASÍM
SPÍŠE SOUHLASÍM
SPÍŠE NESOUHLASÍM
ROZHODNĚ NESOUHLASÍM
BEZ ODPOVĚDI

1. Děti by měly být vychovávány bez ohledu na to, zda jsou to chlapci nebo dívky.
2. Děti jsou u nás dnes vychovávány stejně, bez ohledu na to, zda jsou to chlapci nebo dívky.
3. Muži a ženy jsou schopni postarat se o děti stejně kvalitně.
4. Muži by měli strávit určitou část rodičovské dovolené s dítětem.
5. Rodiče, kteří nežijí ve stejné domácnosti, by měli uplatňovat tzv. střídavou péči, tedy dělit si péči o dítě rovným dílem.
6. Současná nabídka zařízení předškolní péče (např. mateřské školy) je dostatečná.
7. Muži a ženy mají stejnou šanci dostat dítě po rozvodu do péče.
8. Muži a ženy by měli mít stejnou šanci dostat dítě po rozvodu do péče.
9. Domácí práce jsou rozdělené stejně bez ohledu na pohlaví.
10. Domácí práce by měly být rozdělené stejně bez ohledu na pohlaví.
11. Domácí práce by měly vykonávat spíše ženy.
12. Domácí práce by měl vykonávat spíše ten z páru, který vydělává méně peněz.

IN. Opět Vám přečtu několik výroků či opatření a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi Vy osobně souhlasíte či nikoliv.

[BATERIE]

ROZHODNĚ SOUHLASÍM

SPÍŠE SOUHLASÍM

SPÍŠE NESOUHLASÍM

ROZHODNĚ NESOUHLASÍM

BEZ ODPOVĚDI

1. Snaha o zrovnoprávnění postavení mužů a žen ve společnosti je důležitá.
2. O odstranění diskriminace mužů a žen na základě pohlaví by se měly snažit především státní instituce (parlament, ministerstva a další vládní orgány).
3. Je důležité, aby se o odstranění diskriminace mužů a žen na základě pohlaví snažily nevládní organizace a nadace.
4. Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají média.
5. Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají školy a další vzdělávací instituce.
6. Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají feministická hnutí.

GNA. Domníváte se, že se domácí násilí v České republice běžně vyskytuje?

[SINGLE]

Rozhodně ano

Spíše ano

Spíše ne

Rozhodně ne

Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)

GNB. Kdo si myslíte, že je častější obětí domácího násilí?

[SINGLE]

Jedině ženy

Většinou ženy

Častěji ženy, ale také muži

Obě pohlaví stejně

Častěji muži, ale také ženy

Většinou muži

Jedině muži

Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)

GNC. Domácí násilí na ženách má několik podob. Řekněte mi prosím, jestli podle Vašeho názoru jsou anebo nejsou u nás běžné

[BATERIE]

VELMI BĚŽNÉ

ČASTÉ

OBČASNÉ

VŮBEC NENÍ BĚŽNÉ

BEZ ODPOVĚDI

1. Psychické jako např. zesměšňování, vyhrožování, obtěžování, obviňování
2. Fyzické jako např. facky, bití, znásilnění apod.
3. Násilí dětí na rodičích nebo vnoučat na prarodičích

GND. Nyní vám přečtu několik osobní zkušeností. Řekněte mi prosím zda:

[BATERIE]

ANO,

MOŽNÁ

NE

BEZ ODPOVĚDI

1. Víte o nějaké rodině, kde by k domácímu násilí docházelo?
2. Stali jste se někdy svědky/svědkyněmi domácího násilí?
3. Setkali jste se někdy sami (byli jste obětí) domácího násilí? [

SOA. Nyní se zaměříme na vnímání bezpečnosti.

[BATERIE]

ROZHODNĚ ANO

SPÍŠE ANO

SPÍŠE NE

ROZHODNĚ NE

BEZ ODPOVĚDI

1. Máte ve veřejném prostoru pocit bezpečí?
2. Vyhnul/a jste se v poslední době nějakému veřejnému místu kvůli pocitu strachu?

SOB. A nyní několik výroků ke posuzování na základě pohlaví:

[BATERIE]

ROZHODNĚ ANO

SPÍŠE ANO

SPÍŠE NE

ROZHODNĚ NE

BEZ ODPOVĚDI

1. Zažili jste někdy nějakou formu znevýhodnění na základě toho, že jste muž nebo žena?
2. Je vám nepříjemné, pokud vás někdo posuzuje na základě vašeho pohlaví (ženy jsou citlivé, muži nebojácní atd.)?
3. Líbí se vám vtipy o tzv. typických/stereotypních vlastnostech mužů a žen?

SOD. Nyní Vám položím několik otázek k tématu genderového násilí či obtěžování.

[BATERIE]

ANO,

MOŽNÁ

NE

BEZ ODPOVĚDI

1. Setkali jste se někdy s nějakou formou násilí kvůli tomu, že jste muž nebo žena?
2. Setkali jste se někdy se sexuálním obtěžováním (nevhodné poznámky, návrhy či dotyky)?
3. Setkali jste se někdy se sexuálním obtěžováním na pracovišti/ve škole?

SOE. Pokud byste se setkali se sexuálním obtěžováním na pracovišti/ve škole, uměli byste se účinně bránit?

[SINGLE]

Rozhodně ano

Spíše ano

Spíše ne

Rozhodně ne

Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)

SOF. Setkali jste se někdy s nepříjemným/neomluvitelným chováním u lékaře/lékařky či ve zdravotnictví (necitlivý přístup, neopodstatněný požadavek vysvětlení, apod.)?

[SINGLE]

Ano

Možná

Ne

Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)

SOC. A ještě ke stereotypům...

[BATERIE]

ANO,

MOŽNÁ

NE

BEZ ODPOVĚDI

1. Vnímáte poznámky, které dělají ostatní na základě toho, že jste žena nebo muž?
2. Žertujete někdy o tzv. typických/stereotypních vlastnostech mužů a žen?

RSA. Přečtu Vám několik možných ukazatelů, podle kterých se může určovat úspěšnost ženy ve společnosti, a Vy mi prosím u každého řekněte, jak moc je podle Vašeho vlastního názoru důležitý nebo nedůležitý.

[BATERIE]

ROZHODNĚ DŮLEŽITÝ

SPÍŠE DŮLEŽITÝ

SPÍŠE NEDŮLEŽITÝ

ROZHODNĚ NEDŮLEŽITÝ

BEZ ODPOVĚDI

1. Má dobré postavení v zaměstnání
2. Má stálého partnera/manžela(ku)
3. Má děti
4. Má harmonickou rodinu
5. Dokáže se sám/sama uživit
6. Pěstuje aktivně koníčky

RSB. Přečtu Vám několik možných ukazatelů, podle kterých se může určovat úspěšnost muže ve společnosti, a Vy mi prosím u každého řekněte, jak moc je podle Vašeho vlastního názoru důležitý nebo nedůležitý.

[BATERIE]

ROZHODNĚ DŮLEŽITÝ

SPÍŠE DŮLEŽITÝ

SPÍŠE NEDŮLEŽITÝ

ROZHODNĚ NEDŮLEŽITÝ

BEZ ODPOVĚDI

1. Má dobré postavení v zaměstnání
2. Má stálého partnera/manžela(ku)
3. Má děti
4. Má harmonickou rodinu
5. Dokáže se sám/sama uživit
6. Pěstuje aktivně koníčky

RSC. Jak by podle vás měly být v rodině/partnerství rozděleny činnosti? Kdo by měl podle Vás:

[BATERIE]

ROZHODNĚ ŽENA

SPÍŠE ŽENA

OBA STEJNĚ

SPÍŠE MUŽ

ROZHODNĚ MUŽ

BEZ ODPOVĚDI

1. Vařit
2. finančně zajišťovat rodinu
3. usilovat o kariéru
4. uklízet
5. nakupovat potraviny
6. mít společenské funkce
7. pečovat o děti
8. starat se o rozpočet
9. být iniciativní v intimním životě
10. vzdělávat se
11. pěstovat koníčky

Příloha 2 – frekvenční tabulky v %

os_	ROZHODNĚ SOUHLASÍM	SPÍŠE SOUHLASÍM,	SPÍŠE NESOUHLASÍM	ROZHODNĚ NESOUHLASÍM	BEZ ODPOVĚDI
Postavení mužů a žen ve spol. je dáno příslušností k jednomu z těchto pohlaví	21	48	21	8	2
Lidé by se k sobě měli chovat bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu.	53	32	11	3	0
Lidé se k sobě chovají bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu.	13	43	35	7	1

tp_	ŽENY MAJÍ ROZHODNĚ LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ MUŽI	ŽENY MAJÍ SPÍŠE LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ MUŽI	ŽENY I MUŽI MAJÍ STEJNÉ MOŽNOSTI	MUŽI MAJÍ SPÍŠE LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ ŽENY	MUŽI MAJÍ ROZHODNĚ LEPŠÍ MOŽNOSTI NEŽ ŽENY,	BEZ ODPOVĚDI
Možnost získat práci, odpovídající kvalifikaci a schopnostem dané osoby	1	2	42	40	14	1
Možnost na kariérní postup v zaměstnání	1	3	38	42	17	1
Možnost na uplatnění v technických oborech	1	1	21	43	33	1
Možnost uplatnění ve službách	5	26	54	11	3	1
Možnost uplatnění ve státní správě	2	12	62	18	4	1
Možnost uplatnění ve vzdělávacích institucích	3	19	62	12	3	1
Možnost uplatnění ve vědě	0	2	50	34	12	2
Možnost na úspěch v podnikání	0	2	56	31	12	1

TPA	
Rozhodně ano	19
Spíše ano	25
Spíše ne	38
Rozhodně ne	17
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)	1
Total	100

rp_	ROZHODNĚ SOUHLASÍM	SPÍŠE SOUHLASÍM,	SPÍŠE NESOUHLASÍM	ROZHODNĚ NESOUHLASÍM	BEZ ODPOVĚDI
Děti by měly být vychovávány bez ohledu na to, zda jsou to chlapci nebo dívky.	39	34	17	9	1
Děti jsou u nás dnes vychovávány stejně, bez ohledu na to, zda jsou to chlapci nebo dívky.	26	40	27	5	3
Muži a ženy jsou schopni postarat se o děti stejně kvalitně.	16	40	33	10	1
Muži by měli strávit určitou část rodičovské dovolené s dítětem.	15	39	33	10	3
Rodiče, kteří nežijí ve stejné domácnosti, by měli uplatňovat tzv. střídavou péči, tedy dělit si péči o dítě rovným dílem.	14	38	30	14	4
Současná nabídka zařízení předškolní péče (např. mateřské školy) je dostatečná.	10	35	32	14	9
Muži a ženy mají stejnou šanci dostat dítě po rozvodu do péče.	6	26	44	20	5
Muži a ženy by měli mít stejnou šanci dostat dítě po rozvodu do péče.	23	46	22	6	4
Domácí práce jsou rozdělené stejně bez ohledu na pohlaví.	6	24	46	23	2
Domácí práce by měly být rozdělené stejně bez ohledu na pohlaví.	17	46	29	8	1
Domácí práce by měly vykonávat spíše ženy.	8	39	37	14	2
Domácí práce by měl vykonávat spíše ten z páru, který vydělává méně peněz.	4	19	43	32	3

in_					
	ROZHODNĚ SOUHLASÍM	SPIŠE SOUHLASÍM,	SPIŠE NESOUHLASÍM	ROZHODNĚ NESOUHLASÍM	BEZ ODPOVĚDI
Snaha o zrovnoprávnění postavení mužů a žen ve společnosti je důležitá.	36	47	12	4	2
O odstranění diskriminace mužů a žen na základě pohlaví by se měly snažit především státní instituce	31	46	13	7	5
Je důležité, aby se o odstranění diskriminace mužů a žen na základě pohlaví snažily nevládní organizace a nadace.	17	47	21	9	7
Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hraje média.	28	47	17	5	3
Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají školy a další vzdělávací instituce.	27	49	17	5	3
Významnou roli v prosazování rovnosti mužů a žen hrají feministická hnutí.	13	36	30	12	9

GNA	
Rozhodně ano	26
Spíše ano	40
Spíše ne	25
Rozhodně ne	6
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)	3
Total	100

GNB	
Jedině ženy	4
Většinou ženy	55
Častěji ženy, ale také muži	35
Obě pohlaví stejně	5
Častěji muži, ale také ženy	0
Většinou muži	0
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)	1
Total	100

gnc_					
	VELMI BĚŽNÉ	ČASTÉ	OBČASNÉ	VŮBEC NENÍ BĚŽNÉ	BEZ ODPOVĚDI
Psychické jako např. zesměšňování, vyhrožování, obtěžování, obviňování	19	44	32	4	2
Fyzické jako např. facky, bití, znásilnění apod.	9	32	48	10	2
Násilí dětí na rodičích nebo vnoučat na prarodičích	2	16	55	22	5

gnd_				
	ANO	MOŽNÁ	NE	BEZ ODPOVĚDI
Víte o nějaké rodině, kde by k domácímu násilí docházelo?	29	21	49	2
Stali jste se někdy svědky/svědkyněmi domácího násilí?	16	11	72	1
Setkali jste se někdy sami (byli jste obětí) domácího násilí?	7	6	86	1

soa_					
	ROZHODNĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	ROZHODNĚ NE	BEZ ODPOVĚDI
Máte ve veřejném prostoru pocit bezpečí?	19	56	19	5	1
Vyhnul/a jste se v poslední době nějakému veřejnému místu kvůli pocitu strachu?	11	25	37	26	1
sob_					
	ROZHODNĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	ROZHODNĚ NE	BEZ ODPOVĚDI
Zažili jste někdy nějakou formu znevýhodnění na základě toho, že jste muž nebo žena?	8	26	36	29	1
Je vám nepříjemné, pokud vás někdo posuzuje na základě vašeho pohlaví (ženy jsou citlivé, muži nebojácní atd.)?	12	33	33	20	3
Líbí se vám vtipy o tzv. typických/stereotypních vlastnostech mužů a žen?	7	28	39	20	6

SOE	
Rozhodně ano	32
Spíše ano	40
Spíše ne	15
Rozhodně ne	4
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)	9
Total	100

SOF	
ANO	10
MOŽNÁ	12
NE	77
Neví, bez odpovědi (NENABÍZET)	1
Total	100

soc_				
	ANO	MOŽNÁ	NE	BEZ ODPOVĚDI
A ještě ke stereotypům...: Vnímáte poznámky, které dělají ostatní na základě toho, že jste žena nebo muž?	22	25	53	1
A ještě ke stereotypům...: Žertujete někdy o tzv. typických/stereotypních vlastnostech mužů a žen?	21	30	48	1

rsa_					
	ROZHODNĚ DŮLEŽITÝ	SPÍŠE DŮLEŽITÝ	SPÍŠE NEDŮLEŽITÝ	ROZHODNĚ NEDŮLEŽITÝ	BEZ ODPOVĚDI
Má dobré postavení v zaměstnání	32	51	14	2	1
Má stálého partnera/manžela(ku)	40	42	14	3	1
Má děti	39	41	16	2	1
Má harmonickou rodinu	45	42	11	2	1
Dokáže se sám/sama uživit	43	43	12	1	1
Pěstuje aktivně koníčky	19	43	29	8	1

rsb_					
	ROZHODNĚ DŮLEŽITÝ	SPÍŠE DŮLEŽITÝ	SPÍŠE NEDŮLEŽITÝ	ROZHODNĚ NEDŮLEŽITÝ	BEZ ODPOVĚDI
Má dobré postavení v zaměstnání	65	30	4	0	1
Má stálého partnera/manžela(ku)	32	42	21	4	1
Má děti	28	38	28	6	1
Má harmonickou rodinu	34	44	18	3	1
Dokáže se sám/sama uživit	71	25	3	0	1
Pěstuje aktivně koníčky	30	42	23	5	1

rsc_						
	ROZHODNĚ ŽENA	SPÍŠE ŽENA	OBA STEJNĚ	SPÍŠE MUŽ	ROZHODNĚ MUŽ	BEZ ODPOVĚDI
Vařit	12	53	34	1		0
finančně zajišťovat rodinu		1	31	48	21	
usilovat o kariéru	0	2	56	33	7	1
uklízet	8	43	48	1	0	
nakupovat potraviny	4	32	60	3	1	0
mít společenské funkce	1	3	66	23	3	4
pečovat o děti	6	32	61	1	0	
starat se o rozpočet	2	11	65	19	4	
být iniciativní v intimním životě	1	4	76	16	4	1
vzdělávat se	0	2	90	6	1	1
pěstovat koníčky		2	90	6	1	1